

VedvarendeEnergi siger:

Mere bæredygtigt forbrug

Fakta

- *Forbruget og produktionen er stadig i stigende vækst. Jo mere produktion, jo mere forurening og affald. Tøj og tekstil er blevet billigere, og vi lever i en forbrugskultur, hvor vi køber nyt og smider gamle ting væk.*
- *Elektronik koster meget energi og mange ressourcer at producere. Og meget af det ender efter kort tid som elektroniskrot på store lossepladser i udviklingslandene, f.eks. i Indien og Ghana. Her giver det giver miljømæssige og helbredsmæssige problemer for lokalbefolkningen.*
- *Mange varer, f.eks. indenfor tekstiler og elektronik, produceres ofte under meget dårlige forhold for arbejderne, og flere varer produceres af børnearbejdere.*

VedvarendeEnergi mener

- Vi skal have et ansvarligt forbrug, hvor genbrug af ressourcer og produkter er en del af løsningen. Vi skal købe mindre, bruge tingene længere og smide mindre væk, samt genanvende mere. Vi skal omstille til en bæredygtig og cirkulær økonomi.
- Meget af det, der smides væk i dag kan relativt nemt repareres; men vi kan ikke alle være eksperter i at reparere de mange forskellige ting, vi bruger i en moderne verden. Flere reparationsværksteder er en del af løsningen. Her kan man få hjælp til at reparere elektronik, tøj, møbler og meget andet frem for at smide det væk. Da det indimellem er for dyrt at reparere pga. de høje danske lønninger, kan frivillige i værkstederne bidrage til at mere kan repareres.

“Brug-og-smid-væk-kulturen”

Det store forbrug i Danmark udfordrer både klima og miljø. Derfor arbejder vi i VedvarendeEnergi for at forbruget skal gøres mere ansvarligt og bæredygtigt. Det kan gøres ved at overgå til en cirkulær økonomi med mere holdbare produkter, mere reparation og forbedring af produkter, deleøkonomi og mere genbrug. En cirkulær økonomi, hvor man genbruger eller reparerer tingene i stedet for at smide dem ud, er en mere bæredygtig løsning på udfordringerne omkring vores forbrug. Ved at genbruge forlænger vi produkternes levetid.

Vores forbrug er også en af årsagerne til, at Danmark er et af de lande med det største klimaaftryk per indbygger. Privatforbruget, industriproduktionen og transportsektoren giver øgede klimabelastninger. Danmark er også et af de lande, som smider mest elektronik-affald ud. Vi smider 23,9 kg elektronik ud pr. person i Danmark sammenlignet med EU-gennemsnittet, der ligger på 17,7 kg pr. person (se dr.dk). Meget af affaldet forurener miljøet og de lokalsamfund, hvor affaldet ender, ofte i udviklingslande som Indien og Ghana.

Bæredygtig transport

Den danske transportsektor er i vækst og samtidig er sektoren en stor klimasynder. I 2020 kom der 71.941 nye biler på vejene og 93% havde benzin- eller dieselmotorer. Transportsektoren stod i 2019 for omkring 40% af den samlede danske drivhusgasudledning. Her er det især personbiler og fly, som er de helt store syndere, da de bruger fossilt brændstof. For at reducere drivhusgasudledningen, er det nødvendigt at omstille den danske transportsektor. Kollektiv trafik, cykler og delebilsordninger er nogle af løsningerne. Der skal være større økonomiske og praktiske incitament-er til at vælge de kollektive transportmidler frem for benzindrevne biler eller fly. Også elbiler skal fremmes, selvom der er nogen klimabelastning i forbindelse med produktionen. Vi skal altså lave væsentlige ændringer i udviklingen af vores transport. Vi skal væk fra de fossile brændstoffer og væk fra væksten i biltrafik, som dominerer lige nu.

Tekstilmarkedet

Tøj og tekstil udgør den fjerde største klimabelastning i Europa. Den gennemsnitlige europæer køber 26 kg tøj, sko og boligtekstiler om året.¹ Det er især selve produktionen og den store mængde af vand, som det kræver at fremstille tekstiler og tøj, der forurener. En enkelt t-shirt kræver 2710 liter vand at producere.² Ved produktionen af et kilo tekstil bliver der udledt omkring 15 kg CO₂, svarende til 400 kg CO₂/per person per år. Herudover bruges der i gennemsnit et kg kemikalier til produktionen af et kg tekstil.

I og med at tøj er blevet billigere, steg købet af tøj med 30% i perioden fra 2000-2010.³ Samtidigt bliver over halvdelen af tøjet ikke genbrugt, men ender i stedet til affaldsforbrænding. Dermed er det en endnu større belastning for klimaet. Ved at genbruge, kan vi bidrage til den cirkulære økonomi og standse den store mængde af affald, der kommer fra afbrændinger af tøj.

1 <https://www.berlingske.dk/videnskab/du-har-en-stor-klimasynder-haengende-hjemme-i-skabet-her-er-ekspertens>

2 <https://www.ecolabel.dk/da/forbruger/mode-og-tekstil/9-noeglefacts-om-toejproduktion>

3 <https://www.ecolabel.dk/da/forbruger/mode-og-tekstil/9-noeglefacts-om-toejproduktion>

Position på bæredygtigt forbrug

Bomuld er et materiale, der ofte bliver brugt i tøjproduktion. Udover at bomuld optager store landarealer, der i stedet kunne bruges på skove og træer, er den nuværende produktion af bomuld belastende for miljø og klima.

I produktionen af bomuld bliver der brugt mange kemikalier, som er belastende for miljøet, da de bl.a. forurener grundvandet.¹ Der findes ofte ingen miljølovgivning i mange af de lande, hvor tekstiler og tøj bliver produceret, hvilket gør, at hverken arbejdere eller miljø bliver beskyttet. Kunststoffer produceres generelt jordolie og når de efter brug brændes af, bidrager de til udledningen af drivhusgasser som fossil energi. Desuden har de også et væsentligt kemikalieforbrug.

Tøjindustrien har ofte mødt kritik grundet de forhold, som mennesker arbejder under. Eksempelvis har systuerne i Sydøstasien ikke en god nok sikkerhed til at skærme arbejderne fra arbejdsulykker. Lønningerne for det hårde arbejde er også kritisable, hvor der har været eksempler på, at nogle medarbejdere kun tjener 2,5 kr. i timen.² Mange af arbejderne er børn, og de farlige kemikalier, som findes i tekstiler, har sundhedsskadelige bivirkninger.³ Virksomhederne må tage ansvar og stoppe brugen af de farlige kemikalier, som findes i tekstil og tøj.

Global Organic Textile Standard (GOTS) er det tætteste, vi kan komme på et globalt miljømærke for tekstiler.⁴ Miljømærket har høje standarder inden for både miljø og social ansvarlighed, og styrken er, at GOTS fungerer globalt. Det giver god mening at have en international certificering, da tekstiler og tøj som regel krydser mange landegrænser, før de ender som færdigvare i en tøjbutik i Danmark. Med et internationalt mærke kan produktionen kontrolleres i alle produktionsled og lande.

Elektronik

Nogle af de metaller og stoffer, som findes i elektronik, er miljøskadelige og kan være farlige⁵. Selve produktionen af elektronik er ressourcekrævende og miljøbelastende. Der er også CO₂-udledning forbundet med udvindingen af råstoffer, oprensning og produktion af de specielle materialer, som indgår i elektronik

Et væsentligt problem med elektronik er at det bliver til elektroniskrot efter brug. I mange tilfælde ender det illegalt på store lossepladser - i Ghana og Indien, hvor en stor del ender, under dække af at elektronikken skal genbruges. Reelt bliver elektronikken dog ikke genbrugt. I stedet ender affaldet på store lossepladser i landene, hvilket skaber forurening. Og selvom skraldet kommer fra de vestlige lande, som selv har kapaciteten til at håndtere skraldet, sendes det eksempelvis ud til lande som Ghana. Det har haft konsekvenser såsom blyforgiftning i området, da afbrændingen af elektronikken er farlig. Virksomhederne skal tage ansvar for affaldet og omstille produktionen, så produkterne kan genbruges.⁶

Reparationsværksteder

I Vedvarende Energi har vi fokus på etablering af reparationsværksteder. Mange

1 <https://taenk.dk/test-og-forbrugerliv/ferie-og-fritid/toejspild/toej-saadan-skader-produktionen>

2 <https://taenk.dk/test-og-forbrugerliv/ferie-og-fritid/toejspild/toej-saadan-skader-produktionen>

3 <https://ing.dk/artikel/jorden-er-giftig-europaeisk-elektronik-forurener-ghana-89925>

4 <https://www.global-standard.org/the-standard/philosophy>

5 <https://mst.dk/affald-jord/affald/indsamleruddannelsen/haandtering-af-affald/elektronikaffald/>

Position på bæredygtigt forbrug

af dem drives af grønne borgergrupper, som har fokus på klima og miljø. Grupperne samles i praktiske fællesskaber, hvor de eksempelvis reparerer defekt elektronik, som ellers ville ende på lossepladsen. Reparationsværkstederne bidrager til den cirkulære økonomi, og er med til at skabe et mere bæredygtigt forbrug.